books2ebooks.eu

Wallenberg, Marcus

Tal vid öfverste-lieutenanten ... Israël Lagerfelts jordfästning den 21 september 1821 i Kärna kyrka af Marc. Wallenberg. Linköping, 1821; Petre och Abrahamsson.

Linköping
1821

e-böcker från ditt bibliotek av
eBooks on Demand

digitaliserad av
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via http://books2ebooks.eulla boken.

- http://search.books2ebooks.eu/

L a g e r f e l t, Israel. 1821.

Likpred.
Före 1900
1700-1829

Ex. A

TAL

VID ÖFVERSTE-LIEUTENANTEN OCH RIDDAREN

AF

KONUNG CARL XIII:S ORDEN

FRIHERRE ISRAËL LAGERFELTS

JORDFÅSTNING

DEN 21 SEPTEMBER 1821

I

KÅRNA KYRKA

AF

MARC. WALLENBERG.

1774 - 1833

LINKÖPING, 1821;
PETRE OCH ABRAHAMSSON.

TAL

VID ÖFVERSTE-LIEUTENANTEN OCH RIDDAREN

AF

KONUNG CARL XIII:S ORDEN

PRÄSTERNE ISRAËL LAGERHELMS

JORDFÄSTNING

DEN 21 SEPTEMBER 1821

I

MÅRNA KYRKA

AF

MARC. VALLENBERG.

LINKÖPING, 1821.
TRYCKT HOS JOHAN HENRIC HOLMBERG.

Evige, alsmågtige Gud! Djupt åro de vågar förborgade, på hvilka din Vishet framgår till sina ändamål. Det menskliga Förståndet stråfvar oupphörligt, att lyfta den slöja, Du öfver din styrelse utbredt, och att intränga i Naturens sköte, der det hoppas upptäcka de hemliga driffjädrar, af hvilka hvarje händelse i verlden skulle vara en påräknad följd; men det återvänder alltid med samma erfarenhet om otillräckligheten af sin förmåga. Förtörnas kan Du icke, allgode Fader, öfver detta mennisko-andens brinnande begär efter högre upplysning; ty Du har sjelf hos honom inlaggt hans heliga långtan, att höja sig mot din himmel, att vänja sin blick vid de strålar, som der från Sanningens oförgängliga Sol utgå. Och om än hans djerfvare förhoppningar misslyckas, hans ögon förblindas vid det himmelska ljuset och måste tillsluta sig; så har han dock under sina bemödanden förvärfvat en skatt af stort värde, ökat sina kunskaper och fått en lyckliggörande öfvertygelse om din Magt och vårdande Försyn. Han kastar sig med innerligare förtroende i dina faderliga armar och utropar: *O hvilken djuphet af den rikedom, som är både i Guds visdom och kunskap! Stor och underlig äro din verk, Herre Gud alsvåldig!*

Lidanden och qual höra till de jordiska tingens vanliga ordning. Sällan besöker oss glådjen, denna himla-lifvets tolk för dödligheten, och skänker blott då och då en försmak af den sällhet, som borrtom grafven är de Utvaldas afundsvärda lott. Hvad vi trodde utgöra vår timliga lycka, beröfvas oss hastigt och oförmodadt: Den ena älskade Ma-

kan ryckes ifrån den andras sida, och den qvarlefvandes hjerta dignar under sorgens bördа: ôma Fôräldrar slitas från vårnlôsa barn, som utan en närmare ledning ofta blifva rof fôr verldens fôrfôrelser: Vånner borrtgå från Vänner och efterlemna saknande hogkomster: Vårdige Medlemar hådankallas från Samhållet, som gagnat det med rådig verksamhet och spridt omkring sig nyttiga efterdômen af gudsfruktan och dygd. Men — klandrom icke detta Fôrsynens outgrundliga styrelse-sått! Besinnom, att vid tidens bôrjan menniskan var prydd med en fullkomlighet, som satte henne i såkerhet fôr smårtan, och att hennes egen vilja ur det renade Fôrnuftets lugna hamn fôrde henne ut bland sinlighetens stormar. Bedrôfvelser, plågor och dôden blefvo å ena sidan fôr hennes fôrmåtenhet en råttvis varnagel, och å den andra beståmdes de som beredande medel att återfinna de fôrlorade nejder, hvilka den hôgsta Godheten årnat menniskan till hemvist. Denna jorden år icke vårt råtta hem; hon blef fôr oss endast ett prôfningsrum, från hvilket inträde ôppnas till en båttre, lyckligare verld, der *Herren Jehovah sjelf skall blifva vårt eviga ljus.* Fôrgångelsen utstråcker mot oss sin hemska famn: Vi sjunke deri, och synas fôrsvinna. Men vi fôrsvinne icke. Anden, som brutit sitt fångelse och åt jorden återgifvit den mantel af stoft, som här quarhôll honom, skyndar upp mot sitt ursprung och emottager af Råttfårdighetens mun lônen fôr sin vandel. Lycksalig den, som dit upptråder, ledsagad af Likars vålsignelser, hvilkas vålgôrare han varit, som i den sidsta afgôrande stunden icke kånner sitt samvete såras af uppsåtliga skullder, som under hela sin lefnad med fast tro och ôfvertygelse slutit sig intill Gud och den Han sândt hafver, Fôrsonaren Jesum Christum, på hvars fôrtjenst allena vi kunne bygga vårt hopp i lifvet och i dôden! Fôr den Dygdige har alltså grafven intet fôrskråckande eller rysligt: genom denna port skyndar han in i sin Herres hårlighet, omgifven af en ny och finare klådnad.

Vårdaste Åhörare! Anledning till dessa betraktelser gifver oss den sorgliga fest, vid hvilken vi, i dag i denna helgedom samlade, åt förgängelsen öfverlemnat den jordiska delen af i lifstiden Konungens Troman, Öfverste-Lieutenanten och Riddaren af Konung CARL XIII:s Orden Högvälborne Friherre *Israël Lagerfelt*.

Få åro de, som i sitt hvilorum nedstiga med lika allmån saknad, och — så vidt mennisko-insigt sträcker sig — lika många tröstande minnen af ädla handlingar. Väl honom, som lyktat striden och segrande gått derutur! De tårar, hans förlust utpråssat icke blott hos Maka, Barn och Anhöriga, hvilkas hjertliga kärlek han ägde och förtjenade, utan hos de talrika Vänner, hvilkas högaktning och odelade förtroende han förvärfvat, hos de Underhafvande, hvilkas fördelar han med faderlig omsorg behandlat, och hos hela denna Ort, der han under en lång följd af år varit verksam till befrämjande af *alla goda gerningar menniskor emellan* — dessa tacksamhetens tårar, som båra det ojäfaktigaste vittnesbörd om den borrtgångne Mannens värde, skola icke frugtlöst förrinna; den Eviges öga ser dem, och *Han* varder honom *vedergällande efter hans rättfärdighet och efter hans händers verk*. Afvunden och hatet finna icke rum vid den graf, som gömmer hans multnande stoft: Kärleken, Vänskapen, Erkänslan bevaka dess ingång.

Friherre *Israël Lagerfelt* föddes i Linköping den 18 Junii 1754 af Ryttmåstaren vid Östgötha Cavallerie Friherre *Otto Johan Lagerfelt* och dess Fru *Brita Odencrantz*, en dotter af den inom Linköpings Stift och hos alla både lärdomens och ämbets-redbarhetens vänner oförgåtlige Biskoppen Doctor *Andr. O. Rhyzelius*. Sedan hans Fader under Pomerska kriget 1759 med döden afgått, hvilken förlust den fem-årige Sonen ännu icke förstod att rätt inse, afsändes han tidigt och vid endast tio års ålder till Upsala

Academie, hvarest han tillbragte fyra år efter hvarandra under tillsyn af sin Mormors Broder, den för sitt sällsynta snille och mångfaldigheten af kunskaper så rättvist berömde Professorn, Cantzlie-Rådet *Joh. Ihre.* Efter vunnen bildning i de yttre färdigheter och underbyggnad i de Vetenskaps-grenar, som borde bereda framgång på hans blifvande bana, i synnerhet de Mathematiska, dem han tvifvelsutan till stor del hade att tacka för den klarhet i begrepp och uttryck, den redighet och ordning i tankegång och lefnadssätt, som beständigt utmärkte honom, anställdes han år 1768, i egenskap af Volontaire, vid Fortifications-Corpsen. Med en bland den tidens Militairer ovanlig mogenhet i kunskaper, den han äfven borde tillskrifva sitt lyckliga umgånge med de flera för lärdom utmärkte Män, med hvilka han genom skyldskap var förenad, och med en stadga i lynne, som från vördade Förfäder i arf på honom öfvergått, utgick han härifrån såsom Under-Officerare först till Skånska Cavalleriet och ej långt derefter till Lif-Regementet, hvarifrån han 1771 till Lifdrabant befordrades. År 1772 blef han Cornett vid Smålands Cavallerie, och egnade åt denna Corps sin hela återstående tjenstetid. Graderna igenom uppsteg han till Major, på hvilket ämbete han 1783 erhöll fullmagt och hvilket han 1784 lemnade med Öfverste-Lieutenants namn, heder och värdighet.

Sedan Friherre *Lagerfelt* på ämbetsmanna-banan offrat sina yngre, lifligare år, gick han att uppfylla en annan pligt mot Fosterlandet, mindre lysande i sanning men derföre icke mindre nyttig. Han fästade närmare sin omtanka och verksamhet vid den Egendom, han af sina Föräldrar emottagit. Lagerlunda blef nu hans ständiga boningsställe. Med drift utan öfverilning, med ihärdighet utan envishet, med förbättrings-anda utan begär att synas ny och ovanlig, med sparsamhet utan njugghet, odlade han sin ärfda jord och uppdref den till en afkastning, som satte honom i stånd

att öka den med ännu flera betydliga fastigheter, och att dessutom vid hufvudgården uppföra alla dessa byggnader, som för prydlighet och bequämlighet i så hög grad utmärka sig. Då han var i behof att uppfriskas från de mödor och ansträngningar, dem hans vidsträckta hushållning fordrade, tog han sällan sin tillflygt till de större sällskaps-kretsarnes stela, mattande nöjen; men desto oftare fann man honom bland några få Vänner, hvilkas vällust han utgjorde, och i utöfningen af den ädla konst, som på menniskans känslighet för det Goda och Sköna har ett så vigtigt inflytande. Musiken ägde i Friherre *Lagerfelt* en utmärkt både Idkare och Beskyddare. Hans verkligen djupa kunskap i dess theorie, och synnerligen Orgelns behandling, vitsordas ej mindre af Sveriges största Konstnärer, med hvilka han ända till sin död var i oafbrutet förhållande, än de förbättrade inrättningar af många i trakten varande Kyrkors Orgelverk, till hvilka han sjelf uppgifvit proportionerna, ledd blott af sitt Musikaliska nit och sin önskan, att genom en vårdigare Kyrkosång vidmagthålla en högre andagt. Det Sällskap, som under namn af Musikaliska Academien vårdar och befordrar Tonkonsten, ansåg äfven för en vinst, att med sig förena Friherre *Lagerfelt*.

Den aktning, man af Allmänheten uppbär, den trefnad, man förstår att sprida omkring sig, det förtroende, som alltid skänkes åt pålitlighet och oegennyttig hjelpsamhet, utgöra visserligen en väsentlig del af jordiska sällheten; men förr, än under ett lyckligt ägtenskap, kan likväl denna icke fullkomligen vinnas. Friherre *Lagerfelt* förenades genom detta band den 8:de Julii 1790 med Grefvinnan *Magdalena Sophia Falkenberg*, och njöt vid hennes sida en sann lycka. Vi, vårdaste Åhörare, som så ofta fröjdades i deras gästfria boning, vi kunne samfäldt bevittna, att en större inbördes tillgifvenhet hvarken kan visas eller emottagas. Kärleken fästades hos detta ädla Par af högaktningen; han berodde ej

af yttre omständigheter, som snart förändras: han grundade sig på deras själars frändskap, på likheten i tänksätt och dygder. Ingen önskan förmärktes hos den ena, som icke den andra på det mest förekommande sätt sökte uppfylla. Årsdagarne af deras födelse och förening voro alltid högtidsdagar, och de glädjetårar, som af dem fälldes vid sällheten, att gemensamt hafva upplefvat hvarje sådan fest, tolkade deras inre känsla. Också beskärde dem Försynen den sällsynt förunnade tillfridsställelsen af 31 års sammanlefnad, bland hvilka vi med ljuf smärta påminne oss den 8 Julii 1815, då dessa vördnadsvärda Makar, på deras 25:te bröllopps-dag, af Barn, Anhöriga och den talrikaste samling Vänner ledsagades till ett åt troheten upprest tempel, under uppriktiga suckar till den Allgode för deras fortfarande lycka och lifstid. Ack, milde Gud! det anade oss icke då, att glädjen hade bedröfvelsen i spåren, och att från detta samma rum det sorgliga tåg så snart skulle utgå, som lemnade vår älskade *Lagerfelt* åt sitt sidsta hviloställe.

Friherre *Lagerfelts* och dess Grefvinnas ägtenskap välsignades med Åtta Barn, bland hvilka trenne i deras spädare ålder aflidit. Trenne Söner, tvänne Döttrar och en Svärson begråta nu sin oersättliga förlust af en Fader, hvars lefnad de aldrig underlåto att glädja med den uppriktigaste tillgifvenhet. Honom vedergälldes genom dem den utmärkta sonliga ömhet, med hvilken han tillförene visat sig tacksam mot den hulda Moder, som vårdade hans barndom.

Icke blott åt sin Famille, som naturligtvis på hans vårdnad hade de närmaste anspråken, egnade Friherre *Lagerfelt* sina omsorger och sin aldrig tröttade verksamhet; han lefde jämväl för Allmänheten. Utan att vara i det Allmännas tjenst och utan att af denna dertill förpligtas, tjenade

han

han henne af fri vilja och böjelse, af ren medborgerlig anda, mera än de fleste af dem, hvilkas ämbeten ålägga dem en sådan skyldighet. Den ordning, med hvilken han indelade sin tid och behandlade allt, gjorde honom tillräcklig för hvad som öfverstigit en annans förmåga. Skulle något företag till Allmänhetens nytta eller nöje begynnas, så ön skade man att derom förut inhämta Friherre *Lagerfelts* tanka och att, om möjligt vore, vinna honom för det samma i spetsen: hans anseende förvärfvade det deltagare och hans ståndaktighet beredde dess framgång och fullbordan. Så kallades han, ehuru icke Innevånare i Linköpings stad, att vara Ordförande i Directionen öfver uppförandet af dervarande nya Assemblée- och Spectacle-hus samt förvaltningen af dess inkomster: Så kallades han af en Man, hvars i våra tider ohörda frikostighet grundlaggt inom Linköping en Stiftelse till fattiga Barns underhåll och danande till gagn för samhället, att i Styrelsen deraf deltaga: Så kallades han, vid Östgötha Hushålls-Sällskaps inrättning, ej mindre till Medlem deraf än till Ordförande både i dess årliga Revisions-Utskott och i Hanekinds, Bankekinds och Åkerbo Hushållsgille: Så kallades han till Ledamot af Linköpings Stifts Bibel-Sällskap och af den Comité, åt hvilken Sällskapets åliggganden äro anförtrodda. Och han underlät aldrig, att personligen lifva och med sina mogna råd understödja de ärenden, som förehades. Sjelf alvarlig i hvarje föresatts, fördrog han icke gärna, att andra brusto i sina skyldigheter. Han ifrade mot underlåtenhet af detta slag äfven utom de kretsar, der hans bud egentligen gällde, och ansågs derföre, i vårt låttsinnigare tidhvarf, understundom nog sträng i fordringar och förhållande. Den, som njöt hans förtroligare umgänge, kände dock fullkomligen, hvilket vekt, låttrördt hjerta bodde under denna yttre alvarsamhet.

I Linköping inrättades, efter nådigt Förordnande, ett Samfund, som, undangömdt för den allmänna verldens blic-

kar, med förenade krafter arbetar för menskligheten ljus och väl. Valet af den Man, som borde leda detta, var ingen villrådighet underkastadt. Friherre *Lagerfelt* inträdde icke på en okänd bana, då han af Konungen utnämndes till detta Samhälles Styresman: under största delen af sin lefnad hade han redan utöfvat många af de pligter, till hvilka man här förbinder sig. Namnet *Lagerfelt* och det förtroende, man dervid fästade, undanröjde de flerfaldiga svårigheter, som af misstänksam okunnighet och vantro uppkastades mot det nybörjande Samfundet. Arbetare med sann ifver för Konstens sköna ändamål samlades med oväntad hastighet och i oförmodad mängd, och snart uppreste sig, under *Lagerfelts* uppsigt, den ansenliga byggnad, inom hvars murar arbetet ostördt fortgår. Styresmannen har lemnat sitt gråtande Förbund; men hans minne quarlefver der oförgängligt.

Och de Nödlidande, Värnlösa, Bekymrade — hvad hafva icke de genom Friherre *Lagerfelts* borrtgång förlorat! Hans öra var alltid öppet för deras klagan: han skyndade att bistå dem, icke för ögonblicket med en skärf, utkastad urskiljningslöst, utan för framtiden, genom att sätta dem i passande verksamhet och att låtta utvägarna dertill. Då hans egen närvaro icke för detta ändamål oumgängligt behöfdes, visade han sig aldrig sjelf: i tysthetens jord frodades hans välgärningar, och han undandrog sig heldst tacksägelsen, belönad nog genom inre medvetandet af uppfyllda pligter. Mödan, som oftast åtföljer goda handlingars verkställande, kom hos honom aldrig i beräkning. Oaktadt de många sysselsättningar, som upptogo hans tid, tvekade han likväl ej, att öka dem med nya, då det gällde att reda, ordna och förbättra, hvad hans Vänner åt honom anförtrott. Dessas Enkor och Barn hade hos honom en säker tillflygt: de voro icke värnlösa, så länge *han* lefde. Jag, värdaste Åhörare, som fått mig ålaggd denna dagens på en gång hedran-

de och bedröfliga förrättning, jag vet och kan detta bevittna. Tidigt undanrycktes en Fader från mig och dem, som med mig voro närmast förenade. *Lagerfelt* blef dessa öfvergifnas stöd: Han emottog af välvilja deras tillhörigheter och förkofrade dem genom sin kloka hushållning: med sin erfarenhet och sina mogna råd undervisade han dem och öppnade för deras blick framtida ljusare utsigter. Nu nödgas de för andra gången begråta en borrtgången Fader. Deras och mina förbindelser skola i erkånsama hjertan evigt förvaras.

Friherre *Lagerfelt* njöt, med få undantag, en god hälsa. Härtill verkade dels hans starkare kroppsbyggnad dels hans aldrig uraktlåtna ordentlighet i lefnadssätt. Utan denna plågsama upplösning, som på en långvarig sjuksång föregår, skiljdes han äfven från detta timliga. Och med *sin* lefvande känsla för Gudalaran, *sin* fasta tro på Försoningens nådelöften åt vårt vilseförda Slägte, *sina* minnen af dygdiga afsigter och oafbrutet nit för medmenniskors lycka, var han då, som alltid, beredd, att inför den allseende Domaren framträda. Han blef, utan föregående sjuklighetskånning, hastigt rörd af slag den 1:sta innevarande September kl. 11 om aftonen och afled om eftermiddagen den 3:dje derpåföljande på Lagerlunda, i en ålder af 67 år och 3 månader, omgifven af djupt sörjande Anhöriga, ömt saknad af den ädle Förste, hvilken han haft glädjen att i sitt hus som gäst emottaga och hvars intagande sällskapskrets han nyss lemnat, når döden nalkades, och högt värderad af alla dem, som lärt känna hans tänksätt och egenskaper.

Ja, förklarade Ande! din jordiska vandring är nu slutad. Ju mera vi kånne oss i behof af Mån med dygd och oegennytta, med redbarhet och förmåga till uppoffringar för Likars väl, ju långvarigare hade vi önskat den. Dock — du är icke för oss förlorad. I det saliga land, dit du redan

inträdt och hvarest denna verldens missljud i den skönaste sammanstämning upplösas, skall du fortfara, att handla i samma rigtning som här nedre. Sanning och rätt och dygd blifva äfven der föremålen för din mera obehindrade verksamhet. Kärleksrikt skall du äfven derifrån söka lifva våra bröst för det ädla och goda, och i våra själar stärka den heliga drift, som höjer oss från jorden mot himmelen. Du skall låta ditt efterdöme kraftigt verka på oss, att ock vi genom Gudsfruktan och dygdig vandel må åga samvetets lugn och frid, och på sidstone *få dö de rättfärdigas död* samt *delaktige varda af de Heligas arfvedel i ljuset.* Blanda dina böner med dem, vi till den allgode Fadren uppsände, att Han ingjuter tröst i din bedröfvade Makas hjerta och bibehåller hennes från Religionen hämtade undergifvenhet under den högsta Vishetens skickelser, att Han hos dina Barn lindrar känslan af en huld Faders förlust, att Han hos alla de öfriga, som genom blodets eller vänskapens eller erkänslans band voro med dig förenade, nedlägger styrka, att kunna vänja sig, att umbära din person, dina råd, dina understöd! *Så* fortfar du, att utöfver timlighetens gräns utsträcka de välgerningar, af hvilka hela din lefnad var en oafbruten kädja, och att pryda ditt Minne med ökade välsignelser.

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

e-böcker från ditt bibliotek av

eBooks on Demand

digitaliserad av

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden